

O racjonalne budownictwo mieszkaniowe

Domki wśród kwiatów

W miarę rozrostu ludnościowego stolicy staje się coraz bardziej aktualną sprawą racjonalnej rozbudowy miasta i dostarczania odpowiedniej ilości mieszkań. Kilka lat temu powstała idea spółdzielni mieszkaniowych. Idea w zasadzie piękna, niestety, jak praktyka wykazała, zawodna. Powstałe dotychczas spółdzielnie mieszkaniowe są bardzo kosztowne. Przyczyną tego szukać należy w niewypłacalności niektórych członków spółdzielni, co obciążało skosła pozostałych. Poza-

tem pełnem poczuciu, że jest to tylko jego dziedzictwo. Cząsy obecne stworzyły bardzo korzystną konjunkturę budowlaną, dzięki potaniu robocizny i materiałów. Toteż o ile dałoby się zapewnić pewne kredyty, nawet średnio zamożni ludzie mogliby sobie dziś pozwolić na wybudowanie domku.

Akcję powyższą już podjął B. G. K., propagując budownictwo kilkunastu domków. Jednocześnie powstał szereg osiedli podmiejskich, propagujących drobne budownictwo, niestety, bez widocznego skutku. Nawet tak dobrze wyposażone w lokalne warunki miejscowości, jak Leśna Podkowa, zabudowane są jeszcze słabo. W tych warunkach społeczeństwo musi wyłonić inicjaty-

wę organizowania i propagowania budownictwa drobnego na terenach podmiejskich, co położyć może kres lichwie mieszkaniowej, jaka panuje w stolicy. Inicjatywę taką podjęło powstałe przed miesiącem Stowarzyszenie Popierania Drobno Budownictwa „Dom w ogrodzie”, które organizuje szersze rzesze społeczeństwa, udzielając wzajemian za nieznaczną składkę, porad budowlanych. Przyjęte przez towarzystwo typy domków obejmują kilka ich rodzajów, według planów wybitnych architektów. Koszt takiego domu trzypokojowego wynosi razem z placem, urządzeniem ogródka i całkowitem wykończeniem około 13.500 zł. Są to domki murowane. Na ręce tej akcji poszedł również Bank Gospodarstwa Krajowego, podwyższając kredyty, przeznaczone na drobne budownictwo z 4.000 na 6.000 zł., o ile budowa powstaje w zwanym osiedlu.

Bardzo ważnym momentem dla mieszkańca takiego domku jest posiadania własnego ogródka, który oprócz przyjemności uprawiania go, daje również znaczne korzyści w warzywach i owocach. Wyżej wspomniane Towarzystwo organizuje dotychczas dwa osiedla: Brzozowa i Przylesie koło Białej. Byłoby rzeczą pożądaną, żeby mieszkańcy Warszawy podjęli rozzumną inicjatywę, tworząc podobne stowarzyszenia. Obszerne tereny budowlane na Saskiej Kępie, na Żoliborzu, a nawet w śródmieściu, zabudowane dotychczas chaotycznie lub oczekujące na właścicieli, którzyby rozporządzali znaczniejszą gotówką, dałyby obszerne pole do działania podobnym zrzeszeniom.

Najważniejszą bowiem przeszkodą w rozbudowie dzielnic wylowych miasta jest brak wystarczającej ilości pieniędzy i brak kredytów budowlanych. Indywidualne starania nie dają takich rezultatów, jak konsekwentna działalność stowarzyszenia, opartej na wielkiej liczbie członków. Może już w niedalekiej przyszłości powstaną wokół Warszawy rozległe dzielnice, zabudowane nowoczesnymi willami i domkami, dające mieszkańcom możliwość oddechnięcia świeżym powietrzem po całodziennej pracy w zakurzonej śródmieściu.

Z kraju

KRAKÓW

Zamach samobójczy adwokata. We wtorek wieczorem zastrzelił się adwokat krakowski, dr. Juliusz Gertler, liczący lat 67. Przewieziony do szpitala zmarł. Powodem desperackiego kroku były niepowodzenia finansowe.

LÓDZ

Strajk bieliźniarek. Chałupniczeki zajmujące się masowym wyrobem bielizny otrzymują za uszyte tuzina koszul męskich tylko 50 groszy, ogłosiły one wczoraj strajk, żądając podwyżki płacy o 15 procent.

Za niepodpisanie umowy — więzienie. Właściciele tkalni „Wysoka” na wniosek inspektora pracy zostali ukarani przez sąd starościński dwumiesięcznym aresztem za niepodpisanie umowy zbiorowej z robotnikami.

Strach ma wielkie oczy. W Łodzi zdarzył się wczoraj zabawny wypadek. Jednemu z uczniów szkolnych z pudełka wypadło kilka żab i jedna z nich skoczyła na pantofel jakiejś przechodzącej kobiety, która z przerażenia narobiła alarmu, w wyniku czego przechodnie poczęły panikę i uciekać i chować się po bramach. Skutkiem zamętu stanęły auta i tramwaje. Po kilkunastu minutach przywrócono ruch po wyjaśnieniu całej sprawy.

SOSNOWIEC

Protest przeciwko zamknięciu kopalni. Wczoraj zastrajkowali górnicy kopalni „Karol” w Zagórz. 67 górników znajduje się w podziemiach, a 37 znajduje się na powierzchni kopalni. Strajk jest protestem przeciwko zamknięciu kopalni. Ponadto strajkujący górnicy chcą zainteresować sferę rządową, by te nie dopuściły do likwidacji kopalni.

CZĘSTOCHOWA

Nuncjusz Marmaggi na Jasnej Górze. Od środy przebywa tutaj J. E. Marmaggi, biorąc udział w obradach komisji synodalnej w związku ze sprawą zwolania ogólnopolskiego synodu w Polsce. W konferencji bierze udział 20 biskupów i arcybiskupów z całej Polski.

POZNĄ

Zderzenie motocyklu z wozem. Wczoraj w Poznaniu przy ul. Warszawskiej motocykl, prowadzony przez 18-letniego Czerniaka zderzył się z wozem. Skutki zderzenia były fatalne: Czerniak, odniósł kilka głębokich ran na głowie, a dentysta Tadeusz Kłoba, jadący w przyczepce, odniósł ciężkie rany głowy, zgniecenia czaszki oraz złamanie ręki. Ofiary w stanie beznadziejnym odwieziono do szpitala.

WILNO

Poćwiartowane dziecko. Wczoraj rano przybyła autobusem do Wilna młoda kobieta, pozostawiając na przechowanie u konduktora walizkę. Gdy nieznajoma nie zgłaszała się po walizkę, konduktor stwierdził, że w walizce znajdują się poćwiartowane zwłoki dziecka. Zawiadomiona policja rozpoczęła poszukiwania.

Wypadek przy robotach ziemnych. W dniu wczorajszym wielkie zwaly ziemi na Łykowie zasypały jednego z robotników. Po dłuższej akcji ratunkowej wydobyto nieszczęśliwego, który miał złamaną kręgosłup, oraz zmiażdżoną klatkę piersiową.

KALISZ

Ś. p. Józef Mystkowski. Zmarł w Warszawie, a w dniu 5 b. m. poehowany na cmentarzu miejskim w Kaliszu, ś. p. Józef Mystkowski, dyrektor handlowy P. L. L. „Lot”, brat znanego przemysłowca kaliskiego, p. Kazimierza Mystkowskiego, b. posła narodowego, komendanta kaliskiej Ochotniczej Straży Pożarnej. Ś. p. Józef Mystkowski w chwili zgonu liczył lat 63. Część Jego pamiątek! Młodzież żeńska SMP. zdobyła POS. Realizując uchwały tegorocz- znowo złotu SMP. w sprawie propa-

gandy POS, w ubiegłym tygodniu odbyły się próby młodzieży żeńskiej SMP, będącej na kolonjach letnich w Wąjsówce. Wyniki, wymagane regulaminem POS, osiągnęła pierwsza serja, złożona z 12 druhen.

Niesamowite sceny w chatach wieśniaczych. Widownia wstrząsających wypadków była wieś Małków, pow. tureckiego. 37-letni Józef Skubiszewski, powróciwszy do swej rodziny z wielkiej wojny światowej, zdradzał objawy choroby umysłowej, lecz narazie niezbyt szkodliwej dla otoczenia. Po pewnym czasie Skubiszewski nagle dostał ataku szału. W tym stanie pobiegł do zagrody Władysława Pawlaka i rozbawiłszy szyby, wdarł się do mieszkania. Tam znajdowały się tylko dzieci Pawlaków, które furjat pobił ciężko i zdemolowawszy mieszkanie, uciekł. Dzieci w następstwie pobicia, wkrótce zmarły. Tymczasem obłąkaniec pobiegł do domu gospodarza Michała Kończaka. I tutaj rozpoczął swoje dzieło niszczenia. Wybiwszy szyby, wszedł do izby i począł dusić znajdującego się tam 65-letniego Józefa Barcekiego. Na pomoc dżuszonemu nadbiegli: Michał Kończak, Stefan Pietrzak i Władysław Pawlak, którzy obezwładnili Skubiszewskiego i wyrzucili go z izby.

Dnia następnego, w pobliżu zagrody Kończaka policja znalazła zwłoki Skubiszewskiego ze śladami ran na ciele. Jako podejrzani o zabójstwo zasiędl na ławie oskarżonych w Sądzie Okręgowym w Kaliszu: Michał Kończak, Stefan Pietrzak, Józef Barceki i Władysław Pawlak. Wszyscy czterej zostali uwolnieni od kary, jako że działali w obronie własnego życia.

Skazanie komunisty na 5 lat więzienia. Przed Sądem Okr. w Kaliszu stał Alje Rozen, zamieszkały w Równem, oskarżony o działalność wywrotową i należenie do KPP. Rozen, nabroiwszy sporo, uśiował uciec do Rosji sowieckiej, lecz zamiar jego został udaremniony i w rezultacie stanął przed obliczem sprawiedliwości. Sąd skazał komunistę na 5 lat więzienia.

Odżywianie czy trucie?

Oddział sekcji sądowej Państwowego zakładu badania żywności w Warszawie dokonał w 1933 r. 979 badań toksykologicznych i rozpoznawczych: wewnątrzności ludzkich i zwierzęcych oraz objętoń nadesłanych przez sędziów śledczych, prokuratorów, lekarzy weterynaryj i urzędy administracji ogólnej.

Badania te objęły 54 części zwłok ludzkich, 6 części zwłok zwierzęcych (konie, kury etc.), 7 wydzielin ludzkich, 32 — strawy i napojów, 262 objętoń w obecności krwi i 168 innych badań różnych rodzajów.

W wyżej wymienionych obiektach i przedmiotach stwierdzono w 20 wypadkach obecność arsenu, 7 — strychniny, również w 7 — związków miedzi, w 3 — kwasu octowego i po 1 — rtęci, węglańu baru, cząnku potasu i wyciągu z maku, w 2 — kwasu solnego i siarkowego.

Do Wierzbna

Koło przyjaciół Mokotowa postanowiło rozpocząć starania u władz państwowych i samorządowych o przeniesienie stacji kolejki Grójeckiej do Wierzbna, w myśl planu regulacyjnego.

Koło przyjaciół Mokotowa uważa, że obecny stan rzeczy, szpecący w wysokim stopniu pl. Unji Lubelskiej, nie może być dalej tolerowany, pomijając niebezpieczeństwo, jakie stale grozi mieszkańcom spowodu przebiegania kolejki przez ul. Puławską. Tor kolejki, biegnący na własnym nasypie po parzystej stronie ulicy, uniemożliwia mieszkańcom komunikację po tej stronie ulicy i cały ruch musi się odbywać po jednej stronie jezdni.

Już 23 września

„Tydzień propagandy czystości” w Warszawie rozpocznie się w niedzielę 23 b. m., i zakończy się w niedzielę, 30 b. m., będzie więc trwał 8 dni. W ciągu tego czasu krążyć będą po mieście wyszkolone patrole, zaopatrzone w puszkę, do których zbierane będą dobrowolne datki za zanieczyszczanie ulic. Członkowie patroli będą zaopatrzeni w opaski z napisem „Tydzień czystości”. Patroli dzielnicowych będzie w niedzielę po 57, w dni powszednie po 47, z czego w śródmieściu 25 w niedzielę i 15 w dni powszednie, a na przedmieściach 32. Ci propagatorzy czystości będą zwracali uwagę nie tylko małych dzieci, ale i dorosłych, zanieczyszczających ulice, ale także na niechlujne wylewanie nieczystości ze sklepów do ścieków ulicznych.

By wzbudzić śród publiczności warszawskiej zamiłowanie do czystości oraz przyzwyczaić do utrzymywania czystości ulic miast, postanowiono zorganizować w pierwszą niedzielę „Tygodnia” pochod propagandowy.

Podczas „Tygodnia propagandy czystości” projektowane jest wydanie nagród dozorcóm domowym za czyste utrzymanie dziedzińców i bram. Nagrody będą następujące: pierwsza — 50 zł., druga — 25 zł. i 10 nagród po 10 zł.

W skład jury wejdzie przedstawiciel Związku przyjaciół Wielkiej Warszawy, Zakładu Oczyszczania Miasta i delegat organizacji dozorców domowych. Kandydatów do nagród przedstawia patroli dzielnicowe.

Wypadki i kradzieże

POŻAR CUKIERKÓW

Przy ul. Muranowskiej 11, wskutek zbyt silnego napałenia w piecu wytwórni cukierków zapaliła się belka na poddaszu, a następnie sufit w mieszkaniu Abrahama Laszko, na IV piętrze. Pogotowie I oddziału straży, po godzinnej akcji, pożar ugasilo, wyrabując część belki i sufitu.

STAŁY PACJENT POGOTOWIA

32-letni Leon Kasprzykowski, tapicer (Żelazka 4), który w mieszkaniu swego wyskoczył z IV piętra, wskutek czego potłukł się ogólnie i doznał wstrząśnienia mózgu, zmarł w szpitalu św. Ducha. Przyczyna samobójstwa — krytyczne warunki życiowe.

ESENCJA OCTOWA...

26-letnia Marja Wejrzanowska, bez zajęcia (Madalińskiego 53), otrula się esencją octową w mieszkaniu własnem.

— 20-letnia Karolina Tomaszkówna, bez zajęcia (Gesia 73), napiła się esencji octowej w bramie domu Pańska 112.

— 25-letnia Marja Zawistowska, ekspedientka (Al. Jerozolimka 113), otrula się luksem.

Wreszcie 20-letni Władysław Silny, bez zajęcia (Kalisz), już po raz

trzeci truje się esencją octową w Warszawie, ostatnio w bramie domu Wolska 47. — Wszystkim ofiarom zawodów życiowych pomocy udzielił Pogotowie, poczem Wejrzanowska i Tomaszkówna przewiezio do szpitala Dz. Jezus, Silnego zaś — na Czyste.

Z IV PIĘTRA NA BRUK

20-letni Chil Starchód, tapicer (Muranowska 19), który z mieszkania swego wyskoczył z IV piętra, wskutek czego potłukł się ogólnie i doznał wstrząśnienia mózgu, zmarł w szpitalu św. Ducha. Przyczyna samobójstwa — krytyczne warunki życiowe.

— 50-letnia Sura Klawerowa, żona właściciela jatki w bazarze Ułrycha, chora od 26 lat na rozstrój nerwowy o świecie, wkrótce po wyjściu męga z mieszkania (Pańska 52), wstała, ubrała się i wyszła na klatkę schodową, skąd skoczyła z IV piętra. Wskutek upadku na asfalt podwórza, Klawerowa doznała pęknięcia czaszki, z wypłynięciem mózgu. Przed przybyciem lekarza Pogotowia, Klawerowa zmarła. W obydwu wypadkach, pożrebem posługujących zajęto się tow. „Ostatnia Posługa”.

Sport

Tenis

PARKER-PAJKOWSKI MISTRZEM AMERYKI WSCHODNIEJ

W Rye pod Nowym Jorkiem odbyły się mistrzostwa wschodniej Stanów Zjedn. Mistrzostwa przyniosły olbrzymi sukces młodemu zawodnikowi polskiemu Parker - Pajkowskiemu, który w finale pokonał świetnego tenisistę amerykańskiego Lotta 2:6, 7:5, 6:2, 8:6. W półfinale Parker wygrał z Gene Mako 6:2, 6:4.

BOROTRA PRZYJEJĘDZA DO WARSZAWY

Polski Związek Lawn - tenisowy otrzymał list od słynnego tenisisty francuskiego Jean Borotry z propozycją kilku spotkań w Warszawie w dniach 19 i 20 września. Francuz proponuje rozegranie dwóch spotkań w grze podwójnej i dwa trzasetowe

single. Mecze odbywałyby się na kortach Legii.

L. atletyka

POCZATEK MISTRZOSTW LEKOATLETYCZNYCH EUROPY

Dziś t. j. w piątek rozpoczynają się w Turynie pierwsze mistrzostwa lekkoatletyczne Europy. Ogółem do tych zawodów zgłoszono przeszło 300 zawodników. Liczba zgłoszeń pojedynczych wynosi 352 a liczba sztafet 11. Z 20 konkurencji najslniej obsadzono jest bieg na 5000 mtr., który zgromadzi aż 27 zawodników na starcie. Najmniej zawodników zgłosiło się do chodu na 50 klm., bo zaledwie 8. Program pierwszego dnia przewiduje następujące konkurencje: godz. 10-ta eliminacje tyzki, godz. 10.30 — eliminacje skoku wzwyż — startuje Pławczyk, eliminacje oszczepu i przedbiegi na 1500 mtr. — startują Kusociński i Kucharski.

Jak się ściąga i płaci Należność... 4 gr.

SOSNOWIEC, 7. 8. (tel. wł.). Mamy do zanotowania ciekawy wypadek biurokratyzmu. Pewien mieszkaniec Sosnowca otrzymał nakaz płatniczy podatku inwestycyjnego od lokalu za rok 1933/34 w wysokości 1 zł. 2 gr. Ponieważ podatnik ów zapłacił należność z opóźnieniem, w urzędzie stwierdzono, że za zwłokę należy się procent w wysokości 4 groszy. „Sumienny” urzędnik wystosował

sądziste pismo, przedstawił go naczelnikowi do podpisu poczem oddał go do odniesienia, który musiał jechać tramwajem, ponieważ podatnik mieszkał na przedmieściu. Koszt przejazdu tramwajowego wynosił 40 groszy, czyli 10 razy więcej, aniżeli za- legły procent. Klient otrzymawszy wczonanie zgłosił się do magistratu, gdzie po dwugodzinnem czekaniu wpłacił wreszcie owe 4 grosze.

Rzut nożem zamiast w deskę — w piersi

KATOWICE, 7. 9. (tel. wł.). — Wczoraj około godz. 4 popołudniu wydarzył się w Katowicach przy ul. Lipowej niezwykle tragiczny wypadek, powstały wskutek niebezpiecznej zabawy w warsztacie stolarskim. Jan Kanabaj bawił się razem z innym pracownikiem rzucaniem noża do celu. W tym samym czasie do warsztatu wszedł Franciszek Lewandowski, niosąc przed sobą drewnianą płytę. Lewandowski, widząc, że Kanabaj rzuca nożem

do celu, zaproponował mu, by ten trafił w niesioną przez niego płytę. Kanabaj zgodził się, rzucając noż. W tym momencie jednak Lewandowski opuścił widocznie płytę i noż, zamiast trafić w deskę, trafił Lewandowskiego w pierś. Lewandowski padł na ziemię, brocząc obficie krwią. Po przewiezieniu do szpitala Lewandowski zmarł. Mimowolny zabójca, Jan Kanabaj, został aresztowany.

600.000.000 zł. zadłużenia Żądanie obniżki komornego

Na wczorajszym posiedzeniu Zarządu Głównego Stowarzyszenia Urzędników Państwowych, zapadła uchwała opracowania projektu nowych przepisów uposażeniowych dla urzędników państwowych ze względu na to, że w ostatnich latach przepisy te uległy kilkakrotnym zmianom, zachodzi więc potrzeba ich kodyfikacji. Projekt ten będzie przedstawiony władzom.

Pozatem powzięto uchwałę o wystąpieniu z wnioskiem do Centralnej Rady Pracowniczej w kierunku podjęcia szerokiej akcji

zmierzającej do uzyskania obniżki komornego. Wniosek nawołuje do szczegółowego zbadania tej sprawy. Inicjatorzy domagają się będą obniżki w wysokości około 20 proc.

Wreszcie poruszono zagadnienie oddłużenia pracowników państwowych. W celu zbadania tego zagadnienia powołano specjalne komisje. Zadłużenie pracowników państwowych sięga około 600 mil. zł., t. j. przeszło półrocznej ich pensji. Po ukończeniu prac przez komisje, złożony będzie odpowiedni memoriał rządowi.

Kronika sądowa

Wyrok na paserów

WARSZAWA. — Sąd Okręgowy wydał wczoraj wieczorem wyrok w sprawie paserów, oskarżonych w związku z kradzieżą futer u kupca Jacobsohna. Icka Sterna skazano na półtora roku więzienia, Mlynarza i Mendelsohna na 2 lata każdego.

Podpałacz-recydywista

WARSZAWA. — Przed Sądem Apelacyjnym stanął wczoraj notoryczny podpałacz Antoni Magnuski, którego Sąd Okręgowy skazał, jako niepoprawnego recydywistę na pięć lat więzienia. Sąd Apelacyjny wyrok ten zatwierdził.

Czy to była łapówka...?

WARSZAWA. — Sąd Grodzki przy ul. Szkolnej rozpatrzył wczoraj przerwana przed miesiącem sprawę inż. Świętochowskiego, oskarżonego o to, że chciał przekupić urzędnika Monopolu Tytoniowego. Sąd uniewinnił.

300 zł. lub 20 dni aresztu

Inspekcja pracy skazała właściciela pralni chemicznej przy ul. Wiśniowej 46, Józefa Michalskiego, na 300 zł. grzywny z zamianą na 20 dni aresztu za zatrudnianie pracownika najemnego w godzinach nadliczbowych.

Do Rzymu i Neapolu

Już kończą się zapisy uczestników pielgrzymki do Rzymu i Neapolu pod protektorem J. E. Ks. Biskupa Karola Radońskiego, organizowanej przez Ligę Katolicką w Katowicach (Piłsudskiego 58) i „Francopol” w Warszawie (Mazowiecka 9), która wyrusza z Katowic dnia 12 września. Pielgrzymka zwiedzi wszystkie pamiątki „Wiecznego Miasta” a ukoronowaniem przeżyć uczestników będzie audjencia u Ojca Świętego, zawieszona tak serdecznie witającego naszych pielgrzymów. Po Rzymie uczestnicy pielgrzymki udają się do Neapolu. Po trzydniowym pobycie w stop Wezuwjusz i nad modrą zatoką neapolitańską, po wycieczce na sławne Capri, nastąpi odjazd do Florencji i słynnej Padwy. Dopelnieniem programu pielgrzymki będzie Wenecja, wspaniałe miasto Dożów kiedyś wladców wschodniej części Morza Śródziemnego.

Do Ziemi Świętej

W dniu 10 października r. b. wyjedzie z Polski ostatnia w tym roku Pielgrzymka do Ziemi Świętej organizowana przez Ligę Katolicką w Katowicach. Pielgrzymi drogę morską z Constanty do Jaffy odbędą pod polską banderą i na polskim okręcie „Polonia” — Polskiego Transatlantyckiego Tow. Linja Gdynia Ameryka. Po wyładowaniu w Jaffie pielgrzymi przevezieniu będą łuk susowami autobusami do Jerozolimy, zwiedzą oni w Jerozolimie Wznieśnik, miejsce, gdzie był ustanowiony jeden z najważniejszych Sakramentów chrześcijańskich, szereg kościołów oraz pielgrzymi wejdą uroczystie w procesji do Bazyliki Grobu Pańskiego. Odbędą również pochod w procesji Drogą Krzyżową, zwiedzą kaplicę Biczowania i Skazania Pana Jezusa na śmierć i wiele innych pamiątek. Program przewiduje odwiedzenie Jerycha, Jordanu i Morza Martwego, Getsemani i Betanji, Nazaretu, Góry Oliwnej, Tyberjady i Kany Galilejskiej. Pielgrzymka ta ze względu na swój ciekawy program pielgrzymkowy jak również na kierownictwo duchowe, które zechciał objąć J. Eksk. ks. biskup Niemira — budzi wielkie zainteresowanie. Poza tym uczestnicy pielgrzymki będą mieli możliwość zwiedzić kraj wiecnego słońca — Egipt, stolicę Grecji — Ateny i dawne Bizancjum.

/wszystkich informacji udziela Liga Katolicka w Katowicach, Piłsudskiego 58 i biuro „Francopol” Warszawa, ul. Mazowiecka 9.